

Ką papasakoti mokiniams apie dainų šventę?

2008 m. Dainų ir šokių šventės Baltijos valstybėse įrašytos į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

Dainų švenčių tradicijos ištakos glūdi XIX a. vidurio Vakarų Europoje. Pirmoji dainų šventė buvo surengta 1843 m. Šveicarijoje, vėliau dainų šventės išpopuliarėjo Vokietijoje, tačiau ilgainiui švenčių tradicija Vakarų Europoje išblėso. Dainų šventės, per Skandinaviją atkeliavusios į Baltijos valstybes, pirmiausia į Estiją ir Latviją, o vėliau ir į Lietuvą, šiuose kraštuose prigijo ir išliko iki pat šių dienų kaip vertingas kultūrinis ir visuomeninis reiškiny.

Tris Baltijos valstybes – Estiją, Latviją ir Lietuvą – XVIII a. pabaigoje suvienijo panašus istorinis likimas – visos jos buvo aneksuotos Rusijos imperijos. XIX a. tautinio atgimimo laikotarpiu didelę reikšmę įgavo tautinė kultūra, ypač liaudies dainos. Masinis dainų ir šokių švenčių judėjimas tuomet tapo viena iš svarbiausių tautiškumo ugdymo priemonių, skatinančių trijų Baltijos tautų bendrumo ir vienybės jausmą, įkvepiančių viltį ateityje atsiskirti nuo Rusijos imperijos ir kurti savarankiškas valstybes. Nepaisant visų politinių ir socialinių kataklizmų, po II pasaulinio karo užgriuvusių Baltijos valstybes, dainų švenčių ir šokių tradicija buvo vėl atgaivinta ir suvaidino reikšmingą vaidmenį XX a. pabaigoje atkuriant Baltijos valstybių nepriklausomybę.

Dainų šventės tradicija Lietuvoje gyvuoja jau 100 metų. Pirmoji Dainų diena buvo surengta 1924 m. Kaune, o 2009 m. įvyko jau septynioliktoji Dainų šventė. Nacionalinė dainų ir šokių švenčių tradicija – beveik šimtą metų besitęsiantis procesas, svarbus Lietuvos kultūros reiškiny. Pasaulio lietuvių dainų šventė kas ketverius metus į didžiulius šventinius renginius Vilniuje suburia įvairių sričių mėgėjų meno kolektyvus ir profesionalaus meno atstovus iš Lietuvos ir įvairių pasaulio šalių. Dainų šventėse kasmet dalyvauja per 40 tūkstančių dalyvių.

Informacijos šaltinis: <https://unesco.lt/kultura/nematerialus-kulturos-paveldas/dainu-ir-soku-svenciu-tradicija-baltijos-valstybese>.

Lietuva brangi

Lietuva brangi, mano tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai:
Graži tu savo dangaus mėlyne!
Brangi: tiek vargo, kančių prityrei.

Kaip puikūs slėniai sraunios
Dubysos,
Miškais lyg rūta kalnai žaliuoja;
O po tuos kalnus sesutės visos
Griaudžiai malonias dainas ringuoja.

Ten susimąstęs tamsus Nevėžis
Kaip juosta juosia žaliąsias pievas;
Banguoja, vagą giliai išrėžęs
Jo gilią mintį težino Dievas.

Graži tu, mano brangi tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai!
Ne veltui bočiai tave taip gynė,

Kur giria žaliuoja

Kur giria žaliuoja, ten mano namai,
Kur Nemuns banguoja tėvynės
kraštai.
Tėvynė ten mano šalelė skaisti,
Tūlas neišmano, kodėl taip graži.

Žalumas giružių papildo jausmus,
Čiulbėjims paukštužių yr' didžiai
meilus.
Krantai Nemunėlio lyg rūtų daržai,
Ten dainos bernelio skamba taip
gražiai!

Tėvynės likimą garsina daina,
O širdį gaudina jos gaida liūdna.
Naujai atgaivinti Tėvynės jausmus,
Visad išlaikyti jos palikimus.

Tėvynei aukojau aš savo dainas,
Tėvynei linkiu aš linksmenes dienas.

Mūsų dienos kaip šventė

Mano gimtinė esi, mėlynas Nemuno vingi
Tau aš dėkingas esu už savo skausmą ir viltį
Baltijos jūra lengvai supa svajonių laivelį
O tarp žalių ežerų, stovi malūnas prie kelio

Mūsų dienos kaip šventė, kaip žydėjimas vyšnios
Tad skubėkim gyventi, nes prabėgs nebegrįš
Tad skubėkime džiaugtis, lai prabėgs nebegrįš jos
Mūsų dienos kaip šventė, kaip žydėjimas vyšnios.

Čia aš gimiau ir jaučiau metų prasmingą likimą
Čia su visais dainavau, koks aš gražus ir laimingas
Skamba oi skamba šilai, nuo mūsų laimės ir juoko
Jeigu jums liūdna labai, jūs būtinai atvažiuokite čia - pas
mus, nes...

Mūsų dienos kaip šventė, kaip žydėjimas vyšnios
Tad skubėkim gyventi, nes prabėgs nebegrįš
Tad skubėkime džiaugtis, lai prabėgs nebegrįš jos
Mūsų dienos kaip šventė, kaip žydėjimas vyšnios.

Oi, tu, bijūn, bijūnėli

Oi, tu, bijūn, bijūnėli,
nežydėkie galy lauko,
nežydėkie galy lauko.

Tik žydėkie tėvo dvary,
tėvo dvary, rūtų daržy (x2)

Ain' anyta par dvarelį,
neša rankoj kančiukėlį, (x2)

Pamokysiu sau martelį,
sau martelį in darbelį, (x2)

Vėlai gulcis, anksti kelcis,
plonai verpcie, tankiai auscie (x2)

Nemušk manis, anytėla,
mušė manį motinėla (x2)

Mažoj vygėj vygiuodama,
aukso raktais bovydama (x2)

Sodai sodai, leliumoj

Sodai sodai, leliumoj,
Sodeliai žalieji, leliumoj.
Jau jūs nesprogsit, leliumoj,
Jau jūs nežaliuosit, leliumoj.
Ateis žiema, leliumoj,
Gili žiema, leliumoj.
Kiški širmi, leliumoj,
Tavo trumpos kojos, leliumoj.
Tu neišbėgsi, leliumoj,
Neišokinėsi, leliumoj.
Pagaus tavi, leliumoj,
Margieji kurteliai, leliumoj.
Nušaus tavi, leliumoj,
Jaunas strielčiukėlis, leliumoj.

Šią naktelę per naktelę

Šią naktelę per naktelę
Nemigau nemigau,
Su broleliu obelėlę
Sodinau sodinau.

Prigyk prigyk, obelėle,
Valyvai valyvai,
Nokink savo obuolėlius
Raudonai raudonai.

Aš priskinsiu obuolėlių
Raudonų raudonų
Ir nunešiu bernuželiui
Dovanų dovanų.

Mergužėle lelijėle,
Kur buvai, kur buvai,
Kad šią naktį jaunimėlį
Nebuvai nebuvai.

Šią naktelę per naktelę
Nemigau nemigau,
Su broleliu obelėlę
Sodinau sodinau.

Žmonės ant kalnų

Žaliojoj girelėj auga žolelės,
Žolelėj guli daug vieversėlių.

Tų vieversėlių rudos kojelės,
Rudos kojelės stačios akelės.

O žmonės visi, ant kalnų sustoję
Vieversėlius gaudo ir paukštiškai rėkalioja.

Tie vieversėliai rankelėm moja,
Rankelėm moja, aukštai lakioja.

Stačios akelės, raibas kuodelis,
Rudi sparneliai, rudos rankelės.

O žmonės visi, ant kalnų sustoję
Vieversėlius gaudo ir paukštiškai rėkalioja.

Žmonės ant kalnų rėkalioja.
Nori lakioti, su vyturiais šėlioti.
O jų sparneliai raibi, raibi,
O jų kakleliai laibi, laibi.

O jau mano mielas

O jau mano mielas
Anksti rytą kėlės
Ne dėl žalio vyno –
Dėl žalio žolyno.

O jau mano mielas sau burnelę prausė...
O jau mano mielas marškinėlius vilkos...
O jau mano mielas sėmėgėlę segės...
O jau mano mielas kepurėlę dėjos...
O jau mano mielas žirgelį balnojo...
O jau mano mielas į balnelį sėdo...
O jau mano mielas į karužę jojo...
O jau mano mielas vylytėlę kirto...

Užuolėlio šakos linko

Užuolėlio šakos linko, /3x
Kai mus jaunus karan rinko
Užuolėlio šakos linko,
Kai mus jaunus karan rinko

Ir surinko surikiavo /3x
Šautuvėliais apginklavo
Ir surinko surikiavo
Šautuvėliais apginklavo

Šautuvėliai kieta plieno, /3x
Nukaus priešus ligi vieno
Šautuvėliai kieta plieno,
Nukaus priešus ligi vieno

In vagonus susodino, /3x
Kur mus veža nieks nežino.
In vagonus susodino,
Kur mus veža nieks nežino.

Vagonėly sėdėdami, /3x
Pro langelį žiūrėdami
Vagonėly sėdėdami,
Pro langelį žiūrėdami

Matyc kloniai ir kalneliai, /3x
Bet nematyc ma šalelė.
Matyc kloniai ir kalneliai,

Turėjo liepa

Turėjo liepa lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Devynias šakas lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Visas devynias lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Vėtrala palaužė lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Palik nor vieną lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Gegiulai nutūpti lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Gailiai pakukuoti lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Turėjo močia lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Devynias dukras lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Visas devynias lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Piršlaliai išpiršo lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Palik nor vieną lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Rūtalai palaistyt lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.
Ašlalai pašluoti lioj siudėjo
Siudėja siudėjo siudėjula tatato.

Žmonės ant kalnų

Žaliojoj girelėj auga žolelės,
Žolelėj guli daug vieversėlių.

Tų vieversėlių rudos kojelės,
Rudos kojelės stačios akelės.

O žmonės visi, ant kalnų sustoję
Vieversėlius gaudo ir paukštiškai rėkalioja.

Tie vieversėliai rankelėm moja,
Rankelėm moja, aukštai lakioja.

Stačios akelės, raibas kuodelis,
Rudi sparneliai, rudos rankelės.

O žmonės visi, ant kalnų sustoję
Vieversėlius gaudo ir paukštiškai rėkalioja.

Žmonės ant kalnų rėkalioja.
Nori lakioti, su vyturiais šėlioti.
O jų sparneliai raibi, raibi,
O jų kakleliai laibi, laibi.

Baltas paukštis

Kol dar lelijos ežere,
Kol dar virš upių kyla rūkas,
Kol baltas paukštis danguje
Dar gieda tau ir man...

Kol dar tarp gatvių ir namų
Nepasiklydo mano balsas,
Kol dar tavim šventai tikiu
Kol dar tikiu šventai...

Po nakties diena,
Po lietaus miškai kvepia,
Po mirties šviesa
Amžina...

Tarp Lietuvos
Ir tarp dangaus aukšto
Gieda paukštis virš mūsų
Ir giedos...

Kol dar matau kol dar girdžiu,
Kol dar į kalną mano kelias,
Kartoju paprastus žodžius,
Tie žodžiai - man ir tau.

Po nakties diena,
Po lietaus miškai kvepia,
Po mirties šviesa
Amžina...

Tarp Lietuvos
Ir tarp dangaus aukšto
Gieda paukštis virš mūsų
Ir giedos...

Gieda paukštis virš mūsų
Ir giedos...